60e jaargang. — N° 53 Dit nummer bestaat uit 8 bladzijden Zaterdag, 5 Juli 1913

Men schrijft in te Tongeren bij **H. Collée**, uitgever en eigenaar van dit blad.

DE POSTRIJDER verschijnt s woensdags en 's zaterdags.

Alle toezendingen van brieven, geld of aankondigingen moeten franco gedaan worden aan den uitgever, Groote Markt, te Tongeren.

Telefoon N° 12

DE POSTRIJDER
DER PROVINCIE LIMBURG.

Abonnement :

Twee maal per week, **4** fr. per jaar
Een maal » **3** »
Een blad afzonderlijk **10** centiemen

De abonnementen zijn vooraf betaalbaar.

Aankondigingen : **15** centiemen per drukregel.

Reclamen, vonnissen en andere artikels, vooraan of binnen in het blad : **1** frank den drukregel.

EERSTE BLAD

IK GELOOF !

Ja, ik geloof aan het eeuwige leven.
En waarom ?
De gezonde rede vereischt 't bestaan van een ander leven. Heerscht wel altijd het recht op deze aarde ? Bekomt er elkeen wat hij verdient? Wordt de deugd hier immer beloond en de misdaad hier immer bestraft ? Neen ! zeker neen !

Daar bestaan op deze aarde misstanden en ongelijkheden van allen aard ; daar worden menschen door menschen schandelijk verdrukt; daar geschieden weerzinwekkende wandaden ; daar wordt wraakroepend onrecht gepleegd. God is rechtveerdig ! En toch verblijft het onrecht op deze aarde. Ha ! 't is dat alles niet uit is na ons weggaan uit dit leven. 't Is dat God zal recht doen in een ander leven. 't Bestaan van een ander leven loochenen : 't is dezelfde weerde toekennen aan de goede en de slechte daden, 't is zeggen dat de moordenaar en zijn slachtoffer, dat de dief en hij dien hij bestool, dat onmenschen en eerlijke lieden een zelfde lot verdienen. 't Is eenvoudigweg onzin !

En het geweten ?

Om 't goede te doen en om 't kwade te vluchten heeft ons geweten spoorslag en teugel noodig. 't is te zeggen, hoop op belooning en vrees voor straf. Wel ! ontneemt aan 't geweten die hoop en die vrees. Wat blijft er nog dat het voortdrijve naar goede, terughoude van 't kwade ? Niets. Waarom en God en ouders en evennaaste beminnen als 't einde van alles toch is het niet ! Waarom ons geweld aandoen om de deugd te oefenen, om de ondeugd te mijden, als deugd en ondeugd toch evenveel weerde hebben, ons allebei toch maar tot 't zelfde gat onder de aarde brengen ?

Eens hoorde Mgr Mermillot eenen machinist die van zijn machien afkwam, zeggen :

« Ha ! Monseigneur, ons leven is hard ! Men voelt somwijlen zoo ietwat naar den kop slaan, een goesting om alles te doen kapot springen en zoo wraak te nemen op de maatschappij. »

— En wat helet er u dit te doen ! zei Monseigneur, is 't de vreeze voor 't gerecht, voor 't gevang ?

— O neen ! antwoordde de werkman, 'k zou er immers zelfs het leven bij laten. Maar dan komt 't gedacht dat er een God is en dat alles dan niet zou gedaan zijn.

Ruk uit 't geweten van den mensch die hoop op belooning, die vreeze voor straf, en beschaving en zeden en maatschappij zelve zullen wegvallen en vergaan. Gelukkig bij tot wien nog een geweten spreekt. Wie die stem heeft verstoord is reeds een booswicht !

En het ook ?

Ons hert verlangt naar 't geluk, wil naar 't geluk. Ze ekt naar 't geluk en vindt het hier beneden nimmer. En zou God ons dien dorst naar 't gelukt in de ziel hebben gelegd om dien onverzadigd te laten. Neen ! Hij heeft gezeid : « Verbeugt en verblijdt u omdat uw loon overvloedig zal zijn in den hemel. » En God en liegt niet. Alleen de geweten- en herteloozen liegen.

En dan, ons herte wil voort beminnen en altijd beminnen al dezen die we hier zoo liefhadden, vader, moeder, broeder, zuster, kind, en die de dood van ons wegnam ; het wil hen allen terugvinden in een beter leven. Drouot, de groote generaal van Napoleon, zei toen hij de dood voelde komen : « Ik sterf geerne want ik zal mijn vader, mijne moeder en mijn keizer weerzien. »

* * *

't Is waar, er leven menschen die gelooven dat alles terugvalt in 't niet. Maar de meening van die menschen al zijn ze misschien geleerden, heeft niets te zeggen bij de overtuiging van alle godsdiensten, van alle volkeren die geloofd hebben en nog gelooven aan een ander leven.

Sinds langen tijd al ziet de mensch immeraan zijn evenmensch sterven en begraven worden, en sinds even langen tijd zegt de zoon die zijnen vader verloor, de moeder die treurt over haar kind, de vriend die eenen vriend beweent, tot hem die heengaat dit opheurende woord : « Tot weerziens, we zullen malkander weerzien in een beter leven. »

En wie zijn ze, die gelooven aan 't allereindigende niet ? Zijn 't trouwe echtgenooten, offervaardige moeders, eerlijke werkers ? O neen !

Zoo zij gelooven aan de algeheele vernietiging, 't is dat zij belang hebben bij die vernietiging ; want ze verstaan wel dat het er in een ander leven maar slecht zou uitzien voor hen. Bezie ze leven. Om die gedachte aan 't ander leven uit hun geweten te krijgen, genieten ze volop, verlagen hun eigen zelven naar hertelust ; ze leven zonder geloof, noch wet, noch wroeging, al doende wat ze kunnen om toch maar tot de overtuiging te komen dat er geen oordeel volgen zal.

* * *

De ongelooviige Jean Jacques Rousseau zelf schreef : « Al vond ik geen ander bewijs voor 't bestaan eener eeuwigheid dan de zegepraal der boozen en de verdrukking der braven hier op aarde, 't ware mij voldoende. Niet alles eindigt voor ons met dit leven. Na de dood zal alles in orde gebracht worden. »

En Victor Hugo sprak in 1850 tot het ransch Parlement : « Ik geloof vast dat er een ander leven is, waar recht zal gedaan worden. Dit is de hoogste zekerheid voor mijn verstand, dit is de grootste vreugde voor mijn hert. »

En wij, christenen, tegenover die helden der ondeugd, die minnaars der dierlijke vernietiging, spreken wij fier de overtuiging uit die en onze rede en ons geweten en ons hert ons geven.

Ik geloof ! Ik geloof aan het eeuwige leven.

De Kamer

Vraag van den Heer VAN OMMELINGEN, aan den Heer Minister van Landbouw en Openbare Werken :

De schippers der Zuid-Willemsvaart klagen over groote vertragingen, welke zij moeten ondergaan alvorens te kunnen ingeklaard worden aan het Hollandsch tolkantoor te Smeermaes.

Die vertragingen spruiten voort uit de ontoereikendheid van de kom der vaart ; de kom van Smeermaas kan slechts 3 afvarende en 2 opvarende schepen bevatten, en wijl al de schepen te Smeermaes moeten aanleggen zijn groote vertragingen onvermijdelijk.

Is de heer Minister niet van gevoelen dat de kom van Smeermaes onverwijld zou dienen verlengd er op eene grootere hoedembreedte gebracht worden, ten einde alzoo de scheepvaart te vergemakkelijken ?

Antwoord : Het programma voor de verhetering der Zuid-Willemsvaart voorziet de vergrooting van het dok van Smeermaes.

Provinciale Raad
VAN LIMBURG.

Openingszitting van Dinsdag 1 Juli, om 10 ure.

De zitting wordt geopend om 11 ure onder voorzitterschap van den heer Baron de Borman, ouderdomsdeken, bijgestaan door de heeren Poswick en Verjans, de twee jongste leden der vergadering, als voorloopige secretarissen.

De heer Gouverneur spreekt de openingsrede uit.

Hij vermeldt dat sedert 1901 de Raad zich zonder ophouden bekommerd heeft met de oplossingen te geven aan het zeer ingewikkeld vraagstuk van de inwijking van werkleden, die zich in Limburg zal doen gevoelen bij de in werking stelling van het kempisch kolenbekken.

Ten einde de provincie voor te bereiden om eene nieuwe bevolking te ontvangen, die op 200.000 zielen kan beraamd worden, heeft de Raad aan alle provinciale diensten eene grootere bedrijvigheid gegeven, die zich door eene onophoudende vermeerdering der uitgaven sedert 1900 geopenbaard heeft. Alzoo zijn voor den gewonen dienst de niet verplichtende uitgaven met 200 % gestegen.

De verbetering der wegenis heeft vooral bijgedragen om gedurende dit tijdvak den ekonomischen toestand der provincie te verheteren. De vooruitgang van den landbouw heeft merkelijk toegenomen. Daarenboven is de bevolking aangegroeid in eene verhouding die vroeger nog niet bereikt is geweest. Dank aan zijn hoog geboortecijfer, zal Limburg er waarschijnlijk toe geraken het noodige werkpersoneel te leveren dat noodig is voor de uitbating der koolmijnen.

Om deze nieuwe inwoners te huisvesten zijn er reeds bij de 9000 woningen gebouwd gebouwd geworden. Niettemin zijn de belangrijke vraagstukken, die in verband staan met de huisvesting eener talrijke werkmansbevolking in het kempisch kolenbekken, op verre na nog niet opgelost.

Men weet hoezeer deze vraagstukken onzen Vorst bekommeren. Instemmende met zijn milddadig initiatief, ontwerpt de Raad de herinrichting van den provincialen technischen dienst, op zulke wijze dat een afzonderlijk bureel zal kunnen belast worden met de studie der inrichtingswerken van de gemeenten van het kolenbekken.

Maar er is een ander punt dat reeds nu uwe aandacht moet vestigen : het gemis aan werkrachten, dat zich ongetwijfeld buiten de koolmunstreek zal doen gevoelen.

De uitbating der koolmijnen zal inderdaad de sterkste mannen alsmede de kleine en de middelmatige nijverheid maar het kolenbekken trekken ; deze zullen er, dank aan de electriciteitscentralen gemakken van voortbrenging vinden waartegen het overige gedeelte der provincie niet zou kunnen kampen.

De heer Gouverneur bestatigt met genoegen dat de Provincieraad zich beijvert een beelmiddel te vinden aan dezen toestand die noodlottig zou kunnen worden voor een groot gedeelte van Limburg. De raad is inderdaad voornemens maatregelen te nemen om voor de kleine nijveraars de instelling van een verbeterd mekanisch gereedschap te vergemakkelijken.

De heer Gouverneur eindigt met de vergadering aan te zetten de geldmiddelen der provincie met zuinigheid te beheeren, ten einde de toekomstige noodwendigheden te kunnen bestrijden zonder nogmaals zijnen toevlucht tot den schatplichtige te nemen.

Hij verklaart, namens den Koning, den gewonen zittijd van 1913 geopend.

Toejuichingen en herhaalde kreten van :

LEVE DE KONING !

De heer Voorzitter wensch den heer Gouverneur geluk over de merkwaardige redevoering die hij komt uit te spreken. Hij stelt voor dezelve in de twee talen te doen drukken en aan de raadsleden uit te deelen. (*Toetreding*).

De raad keurt vervolgens de kiezingen goed van MM. Palmers, voor het kanton Herck-de-Stad, de Menten de Horne en Lejeune de Schiervel, voor het kanton St-Truiden.

Daarna wordt het bureel samengesteld als volgt :

Voorzitter : M. Baron de Borman.
Ondervoorzitter : M. Van Hamont.
Sekretarissen : MM. Baron de Villentagne en Geelen.
Kwestors : MM. Deploige en Palmers, deze laatste in vervanging van M Ramaekers.

Kiezing van eenen Bedendigen afgevaardigde, in vervanging van M. de Greeff, ontslaggever.

M. Louis Jadoul, 28 stemmen, gekozen.
M. Quintens, 15 stemmen.

Kiezing van eenen Bedendigen afgevaardigden in vervanging van M. Anten, overleden.

M. Derriks, 37 stemmen, gekozen.
M. Albert Willems, 9 stemmen.

BUITENLAND.

Frankrijk

POGING TOT KINDERMOORD TE ROUBAIX. — Dinsdag morgend rond 8 1/2 ure wandelde een koppel langs de Cherbourgkaai te Roubaix. Hunne houding was zeer zonderling en werd opgemerkt door twee vrouwen, die den handel en wandel van deze personen gadeslogen, te meer daar het hen toescheen dat de vrouw onder haren omslagdoek een kind verborgen hield.

Eenskaps bemerkten zij dat de vrouw zich buikte en een pak de vaart wilde inwerpen.

De twee ooggetuigen snelden toe, waarop de ontaarde moeder evenals de manspersoon die haar vergezelde, elk in eene verschillende richting de vlucht namen.

In de vlucht had de vrouw hare kloefen achtergelaten ; de voorbijgangers daarvan ooggetuigen merkten op dat het wichtje geene kleederen aan had.

Op de hoofdplaats kwam het koppel bijeen en zij trokken het kerkhof op, waar de vrouw in de haast het wichtje eenige kleederen aantrok.

Inmiddels hadden de twee vrouwen die alles hadden afgespied de politie verwittigd, die de ontaarde moeder aanhielden en naar het bureel brachten, waar zij verklaarde te heeten Alida Nollet, geboren te Brugge, den 20 Juni 1880, borstelmaakster, echtgenoote Evarist Claeys, van wien zij sedert een jaar gescheiden leeft. Zij is moeder van 5 kinderen, waarvan het jongste dat zij bij zich had, slecht 4 weken oud is.

Zij voegde erbij Vrijdag 27 Juni laatst te Roubaix te zijn aangekomen in geselschap van haren minnaar Karel Spée, ingelijks afkomstig van Brugge en hunnen intrek genomen te hebben op eene kamer in het huis n° 12, Fortstraat.

De vrouw loochende krachtdadig de feiten ten haren laste, waarop de kommissaris haar deed opmerken, dat zij geenszins de vlucht moest nemen, indien zij zich niets te verwijten had.

Alida Nollet werd onder aanhoudingsmandaat gesteld onder de beschuldiging van poging tot kindermoord en met den trein van 2 uur 40 werd zij gevankelijk naar Rijsel overgebracht.

Wat Karel Spée betreft, men vermoedt dat hij terug naar België is gevlucht

Duitschland

EGHTSCHEIDING. — De bladen maken melding van eene echtscheiding aan het Beiersche hof. Hertog Lodewijk in Beieren, een man van 83 jaar, had 21 jaar geleden de balletdanseres Antonie Barth getrouwd, die om haar schoonheid beroemd was. De hertog verhief haar tot barones von Bartolf.

Het huwelijk tusschen hem en zijn veertig jaar jongere vrouw leek zeer gelukkig. Eenige maanden geleden vertrok barones Bartolf naar Zwitserland, en schonk daar het leven aan een zoon. De hertog heeft daarop bij het Landgericht te München een eisch tot echtscheiding ingediend. De zaak is tot 4 Juli aangehouden.

Hertog Lodewijk was reeds vroegergetrouwd geweest met eene tooneelspeelster, Henriette Mendel, welke tot baronnes von Wollersee verheven werd. Door dit huwelijk reeds had de hertog afstand moeten doen van zijn eerstgeboorterecht en van de daaraan verbonden jaarlijksche toelage van staatswege van 385.000 mark, ten behoeve van zijn broer, den beroemden oogarts dr Karel Theodoor, vader onzer koningin.

't Was in 1891, toen hij weduwnaar was geworden, dat hij trouwde met Mej. Barth, danseres aan den hofschouwburg.

— BIJ EEN TURNFEEST. — Te Grenzhauzen had Zondag het gouwturnfeest plaats. De turnoefeningen hadden omtrent een uur geduurd, toen eenskaps een geweldige regen neerstoeg. Alles vluchtte in de voor het feest opgerichte tenten. In de groote tent waren minstens 1000 menschen bijeen, toen eenskaps een hevige rukwind het dak afrukte en de tent deed instorten. Balken vielen tusschen de menigte en op het naast gelegen graanveld. Er ontstond onder de aanwezigen eene vreeselijke paniek, iedereen vluchtte naar buiten of zocht beschutting onder de tafels. Weldra was de heele tent ontruimd, die nog slechts een puinhoop was. Ook andere tenten en winkeltjes werden omvergeworpen. 's Morgens reeds was eene danstent door den wind weggevaagd. Gelukkig is geen verlies van menschenlevens te betreuren, maar er zijn veel gekwetsten ; men spreekt van 30 tot 40, waaronder drie die ernstig getroffen zijn. De schade voor de turnvereeniging is groot.

Portugal

GEWELDIGE HITTE TE LISSABON. — In 24 uren tijds zijn er te Lissabon 18 branden ontstaan ten gevolge der geweldige hitte. Onder de vernielde gebouwen is een stapelhuis voor koopwaren aan de dokken van Lissabon. De verliezen bedragen verscheidene miljoenen.

Er komt gebrek aan water voor de openbare diensten. Op sommige plaatsen zijn de fonteinen als belegerd door de menigte.

Amerika.

DE HITTE. — De hitte richt voort verwoestingen aan in al de westelijke staten van Noord-Amerika.

Te Kansas, in den Missouri klom de thermometer tot boven de 40 graden in de schaduw.

Te Chicago bestatigt men honderden gevallen van zonneslagen.

Liefdadigheidsgenootschappen werden gevormd, die zich gelasten met de uitdeeling van ijs in de arme volkswijken waar de kindersterfte ongeloofelijk is.

Het strand van den Atlantische Oceaan en de oevers der groote meren zijn overrompeld door eene ontelbare menigte, die een weinig verfrisching komt zoeken aan den boord van 't water.

Te Peron, in Indiana geraakte door de geweldige hitte een spoorwegriggel los, en een trein ontrieghlde, waardoor 25 personen werden gekwetst.

Op al de rechtbanken waar de hitte 35 graden overtreft zetelen de rechters in hunne hemdsmouwen al moet de plechtstatigheid van het gerecht er ook onder lijden.

Op het slagveld van Gittysburg zijn 45.000 oudstrijders van den burgeroorlog vereenigd, alsook 50.000 toeschouwers, om den vijftigsten verjaardag van het wapenfeit te vieren. Men moest er honderd krijgsgeneesheeren heen zenden om de zieken te verzorgen.

Terzelfdertijd valt er sneeuw op de toppen van het Utah-gebergte en vriest het in Minasota !

DE LUCHTVLIEGER PARISOT, die verleden zondag te Bombay, bij Visé, verongelukte, en in zijnen val twee personen doode en verschillende andere kwetste. (Zie bijzonderheden in den *Postrijder* van verleden woensdag

BINNENLAND.

— AUTOMATIEKE KANSSPELEN AANGESLAGEN. — De boetstraffelijke rechtbank van Brussel had Zaterdag haar oordeel uitgebracht in de vervolgingen ingesponnen tegen de herbergiers, die in hunne huizen « automatieke spelen » hadden ingericht.

Worden als kansspelen aanzien ; « Le Veinard » ; « Le Réserviste » ; « Le Favori » « Le Rendez-vous » ; « Le Charmeur » en « Le Caméléon ». Worden als behendige spelen aanzien : « Le Razazoo » ook genoemd « Le Clown » en « Eureka ».

De rechtbank heeft geene uitspraak gedaan over de spelen « Le Toboggan », « Le Cyclone » en « La Veuve » daar geen der uitbaters dezer spelen in overtreding zijn genomen.

Het spel « Hop-Hop » zal opnieuw aan de skundigen van het parket onderworpen worden, om te weten of het een kansspel of behendigheidsspel is.

De herbergiers waarvan de spelen als kansspelen werden verklaard, zijn allen voorwaandelijk verwezen geweest tot eene geldboete verschillende van 26 tot 100 fr.

De verkooper der toestellen « Le Toboggan », « Le Cyclone » en « La Veuve » werd vrijgesproken daar hij niet onder de toepassing der wet valt.

De betichten zijn daarenboven verwezen tot lijdelwating voor de kosten.

De rechtbank heeft daarenboven de spelen als kansspelen aanzien, verbeurd verklaard.

—

Dientengevolge werd Maandag op bevel van het parket in geheel de stad Gent door de heeren politiekommissarissen elk op zijne wijk, in de herbergen waar zulke spelen zijn ingericht, een onderzoek gedaan.

Op de vijfde wijk waren niet min dan 23 herbergen waar spelen zooals hierboven gemeld, stonden. De toestellen werden aangeslagen.

Het onderzoek zal ook in andere steden gedaan worden.

— EEN VERLATEN KIND. — De policie van Brussel vertrouwde aan het gesticht voor verlatene kinderen een wichtje van ongeveer zes maanden toe.

Men dacht vooreerst dat het kind verlaten werd in geheimzinnige omstandigheden. Volgens een eerste verhaal, had een onbekende vrouw het overhandigd aan twee scholieren, die op den openbaren weg speelden en hun gevraagd, het te dragen bij eene vrouw in de Marolenwijk.

Zondagnamiddag bood eene vrouw zich weenend aan in het kommissariaat der Priemstraat ; het was de moeder van het kind. Snikkend, verklaarde zij dat zij, zonder hulpmiddelen, verkomen verlaten, het kind had neergelegd in de kamer van een man, die het vaderschap verloochent. In het policiekommissariaat waren de aanhoorders diep ontroerd door het verhaal der lijdensgeschiedenis dezer ongelukkige moeder.

Zij werd in vrijheid gelaten en het geval scheen de agenten te aanleoenlijk om de vrouw te laten vervolgen.

— EEN DRAMA IN HET GEZANTSCHAP VAN ITALIE. — Een vreeselijk drama gebeurde maandag avondin het Italiaansch gezantschap, gelegen Bisschoffsheimlaan, te Brussel.

Sedert geruimen tijd gat een knecht, Georgeo Campano, teekens van zwaarmoedigheid. De arme jongen had reeds herhaaldelijk het inzicht te kennen gegeven, zich te zeltnoorden.

Gisteren avond, terwijl graat Botharo-Costa aan den maaltijd zat, hoorde hij eenskaps twee revolverschoten. Men stelde toe en vond den knecht liggen op zijne slaapkamer, met doorschoten borst. De ongelukkige jongeling bezweek kort daarna. Hij was maar 23 jaar oud.

— DE PETROOL. — De echtgenoote S... wonende Zwarte-Vijverstraat te St-Jans-Molenbeek, beging maandag morgend de onvoorzichtigheid petrool op de stoof te gieten om het vuur aan te wakkeren. Eene vlam schoot op en deelde het vuur mede aan de kleederen der onvoorzichtige. Deze riep luidkeels om hulp. Andere huurders snelden toe en dootden de vlammen uit. Mad S... was nettemin reeds zeer erg verbrand aan de armen en het hoofd. Zij is naar het gasthuis overgebracht.

— Huis THOMA-BROUHA, Lulk, 10, Kathedraalplaats. — Wolle-, Zijde- Witgoed. — Gemaakt linnengoed voor Dames. — Men spreekt vlaamsch.

Zie aankondiging 4e bladzijde.

VOOR TWEE VADERS
TAFEREELEN
uit het leven der Pauzelijke Zouaven

28ste vervolg

De eerste, die op het slagveld viel, was een Belg, Willem Cartuyvels van Sint-Truiden. Hij streed aan de zijde van zijnen vriend, den korporaal Gheyssens van Hasselt, den eenigste, die van de eerste linie der zouaven is overgebleven.

Drie dallen troffen Cartuyvels, en hij viel om niet meer op te staan. Nog gaf hij eenige teekens van leven, toen een eerlooze Piëmontees hem met den hiel op de borst stampte. Daar kookte den dapperen Gheyssens, het bloed in de aders ; hij zal den dood zijns vriends wreken : een schot zijns geweers strekt den laffen aanvaller voor zijne voeten neder, en met zijne bajonnet doodt hij nog verscheidene vijanden, waartusschen eenen kapitein (1).

Een ander offer, door ons vaderland aan de verdediging van Petrus' erfgoed gebracht, is de roemrijke kapitein Guelton. Vier ballen op het veld van eer ontvangen, in het hoofd, in den buik, in de bil en in de linkerzijde, spreken uitdrukkelijker dan elke lof. Hij werd, na den slag, naar het gasthuis van San-Marco te Osimo overgevoerd, waar hij een langen en pijnlijken marteldood moest sterven. En de barbaarsche veroveraars voegden nog de rooverij en de bespotting bij die diepe smarten. Men ontnam hem zijn geld en een gouden uurwerk, gedenkenis zijner moeder. En toen hij zich over deze onwaardige handelwijze beklaagde, dorst de generaal hem ten antwoord geven :

— Het is spijtig ! gij hadt moeten thuis blijven en u niet wagen voor eene dergelijke zaak.

Guelton stierf eindelijk, na twintig of vier en twintig dagen lijdens.

Rust zacht, vrome landgenoot ! De zaak, waarvoor gij u gewaagd hebt, heeft u eene onverwelkbare kroon om de slapen gevlochten. Uw beul moge het spijtig noemen, wij heeten u gelukkig, driewerf gelukkig uw vaderland voor de verdediging van het heiligste der rechten te verlaten, een ander, een beter vaderland is thans uwe woonplaats in eeuwigheid.

Gustaaf Capetus van het Belgisch Limburg verwierf eveneens den lof zijner oversten. Hij werd gekwetst bij het einde des gevechts en overgedragen naar het huis, waar de moedige Mastraeten de laatste zorgen besteedde aan den stervenden de Pimodan. Toen de woning door den vijand ingenomen was, werd den gevangenen alles ontrooid. Een eerste bersagliere ontnam Capetius zijn uurwerk en zijne beurs ; een tweede rukte hem de laarzen af ; een derde, niets meer vindende om te stelen, scheurde zijn kerkboek aan stukken en wierp het weg door het venster. De eerlooze ! zij, die de pauselijke vrijwilligers dorsten verwijten, uit plunderzucht naar Italië toegesneld te zijn !

De dappere jongeling, zijne verlossing aan twee Fransche edelen dankende, heeft voor korten tijd zijn vaderland en zijne bloedverwanten wedergezien, en is evenals verscheidene zijner oude makkers, naar Rome teruggekeerd, waar de christelijke zelfverloochening hem zijnen post heeft aangeduid.

Reeds vroeger in dit verhaal repten wij met een enkel woord over den jongen Hendrik Woodward, student in het S.-Lodewijkscollege te Brugge.

Hij was als onderluitenant ingelijfd bij de Iersche vrijwilligers ; doch Woodward zeide vaarwel aan zijnen graad, om als eenvoudig soldaat bij de Franco-Belgen dienst te nemen.

« Wij snellen — zoo verhaalde hij later den strijd — den heuvel op, immer vuur gevende, nu van achter eenen boom, dan nederliggende in eene gracht, om vervolgens op handen en voeten eene nieuwe ruimte van honderd met" te doorloopen. Op korten afstand van eene woning gekomen, worden wij begroet door eene der vreeselijkste losbrandingen. Heel het vijandig grof geschut donderde over ons. Wij hadden slechts twee kanons ; maar elk schot had zijn uitwerksel. Met onze uitmuntende Minié-karabijnen deden wij eene menigte Piëmonteesche scherpschutters in het zand bijten. In het bosch stond eene Piëmonteesche afdeeling, en meer dan één bal, die de scherpschutters miste, vond zijnen man achter het loover.

« De vijand was maar honderd stappen meer van ons verwijderd. Ik ben zeker, twee mannen voor mijn aandeel neergeveld te hebben. De eene stond juist op het punt vuur te geven, toen ik hem ten gronde strekte

« Iet gevecht werd immeraan woedender, ofschoon er daar slechts duizend vijf honderd man der Pauselijken streden. Te weinig in getal, werden wij gedwongen achteruit te trekken. Wij daalden den berg af, terwijl de Piëmonteezen ons eenen regen van schroot over het hoofd zonden. Eindelijk zijn wij buiten scheut, en elkeen richt zich langs zijnen kant.

« Op een half uur afstand, ontmoette ik Franschen van onze afdeeling, en wij vertrokken te zamen. Wij legden ongeveer vijf en dertig mijlen te voet af door de bergen, nu eens slapende onder den blauwen hemel, dan weder in eene kerk. Ik heb veel geleden ; mijne voeten waren maar eene wonde meer. Het ware te lang u alles te verhalen, wat wij te verduren hadden.

« Eindelijk namen de Piëmonteezen mij gevangen. Eerst hebben zij mij zeer wel behandeld, maar daarna zeer slecht. Zij hebben met ons door gansch Italië gestuwd.

« Zij hebben ons vervolgens langs Toscane naar Livorno gezonden, van daar over zee naar Genua, dan naar Turijn, en eindelijk naar Susa, waar men ons in vrijheid heeft gesteld. »

Edelmoedig kind — is het de naam niet, dien men eenen jongeling van 16 jaar moet geven ? — edelmoedig kind, tevens zoo dapper en zoo eenvoudig ! Met wat kalmte, met wat onverschilligheid, zal ik zeggen, deelt gij u ve familie de bewijzen mede van uwen moed, en de smarten van uwe vlucht en van uwe gevangenis !

Wij spraken eveneens reeds vroeger van den Kempenaar August Biron, die zoo grootmoedig aan zijnen meester zeide : « Mijnheer, geheel zorgte dragen voor mijne moeder ; ik — ik heb niets om aan den Paus te geven ; ik wil hem gaan verdedigen. »

Hij ook had zijn aandeel in den roemrijken strijd van Castelfidardo, en zijne dapperheid deed hem den lof zijner oversten moog-ten. Hij ook werd door den vijand gevangen genomen en ondervond te Genua al den onmenschelijken haat der zegevierende heulen.

Tot eenwige schande van het Piëmonteesch bewind zijn de barbaarsche behandelingen, waar de gevangenen het voorwerp van waren, opgeboekt geworden.

In de kazerne van San-Benigno te Genua, waren weldra zes duizend man bijeenvergaderd. Hun toestand was afgrijselijk : zij lagen in besmette plaatsen, op verrot stroo, overdekt met ongedierte, en niets ontangende dan een ongezond voedsel : juist genoeg om niet van honger te sterven.

En nochtans, al die ontberingen waren niet in staat om den moed der pauselijke vrijwilligers uit te dooven.

Van uit zijne gevangenis schreef Biron, dat zijn eenigste verlangen was, in den dienst van den Paus terug te keeren. En volhardende in zijn moedig besluit, ware hij, na zijne verlossing, onmiddellijk opnieuw naar Rome gegaan, zoo zijne familie niet had verlangd hem weder te zien. Het was een heugelijke dag voor Massenbo ven, den 23 October, toen de inwoners hunnen pauselijken strijder in triomf naar het Huis des Heeren en vervolgens naar zijn gezin leidden, en de dorpsherder sprak waarheid, toen hij — den jongeling te midden der diep bewogene menigte ombelzende — hem zeide, dat bij zich jegens den godsdienst verdienstelijk had gemaakt.

Inderdaad, al heeft het der Voorzienigheid niet behaagd, de strijders van Castelfidardo met de lauweren van de zegepraal der wapenen te bekronen, hunne heldendaden toch hebben hun eenen blijvenden en veel kostbaarderen krans om de slapen gestrengeld, en hun bloed, aan de voeten van Maria's heuvelen gestort, zal voor de zaak van recht en godsdienst niet vruchteloos vergoten wezen.

Maria ! zij was het betrouwen, de hoop, de moeder der godvruchtige jongelingen. « Wij hebben gevochten *dicht bij Haar*, » schreef een gekwetste van Osimo. En de dappere Trescaux de Fraval : « Wat mij betreft, schreef hij ik heb gedurig de oogen gehouden op onze Lieve Vrouw van Loreto, wier dom zich voor ons verheft. »

En een ander kind van Maria, de jeugdige onderluitenant Moeller, mag hij het niet met reden aan de beschermingen der goede Moeder toeschrijven, dat hij ongekindert bleef, in het midden van vuur en zwaard, en dat hij het geluk had, te Leuven de omhelzingen zijner bloedverwanten en zijner vrienden te genieten ?

« Wij sadlen voorwaarts met den kreet van *Leve Pius IX* ! schreef hij eenige dagen voor het gevecht. Ik hoop op God en op de H. Maagd, die onze jonge wapens en ook mij zal beschermen. Gij zult haar voor mij bidden, met waar, lieve ouders ? niet waar, welbemindе vader, moeder, broeders, zusters ?

« Zoo ik zwaar gekwetst wordt, of zoo ik val op het slagveld, zult gij het weten. Ik ben met mijne makkers overeengekomen u, in geval van dood, eenige inlichtingen te geven over mijne laatste oogenblikken. Zij zullen u de sabel zenden, die ik in den strijd zal dragen en die ik hoop wel te verven, met het bloed der vijanden van God en van de Kerk.

« Tot wederziens, dierbare ouders ! ik omhels u duizend malen ; ik omhels al de leden der familie en al de vrienden. — Vaarwel ! vaarwel ! — Geeft mij uwen zegen ! hij zal mij geluk aanbrengen. Bidt voor het welgelukken van den katholieken standaard en voor mijn behoud. Ik ben gereed om naar het andere leven te vertrekken ; mijn pak is gemaakt. — Vaarwel ! »

In den slag van Castelfidardo was Moeller onderluitenant van het bataljon Fuchmann, hetwelk de hoeve der *Crocette* op de Piëmonteezen herinnam en dat het laatst op 't slagveld bleef, op vijftig passen afstand van de eerste vijandelijke batterij. Het bataljon ging te met de bajonet innemen, toen generaal de Lamoricière den attocht liet blazen. Deze geschiedde in goede orde, en de achterhoede van het bataljon bleef gedurende een half uur meester van het slagveld, zonder door den vijand ontrust te worden.

Na de veroovering van de hoeve der *Crocette*, werd Moeller met eene afdeeling uitgezonden, om krijgsgevangenen te maken. Het was alsdan, dat hij op 't punt stond gedood te worden door een Piëmonteesche scherpschutter, die van zeer nabij een geweerschot op hem loste : de kogel snorde den jongen officier voorbij het aangezicht, doorboorde eene mouw van zijn kleed en doodde een man aan zijne zijde. De Piëmontees, zijn doel gemist hebbende, viel Moeller met de bajonet op het lijf ; doch deze keerde den steek met de rechterhand af en wierp zijnen tegenstrever op den grond, met een krachtigen sabelhouw, hem dwars over het gezicht gegeven.

Het bataljon Fuchmann had veel te lijden van het schroot en van de schoten der Piëmonteesche Bersaglieri ; van de negenhonderd man bleven er driehonderd in het gevecht.

Dit bataljon trad het laatst Loreto binnen en legerde gansch den nacht aan de poorten der stad, om elken nieuwen aanval des vijands af te weren. Zijn kolonel, de graaf van Coudenhoven, na den dood van de Timodan, opperbevelhebber der schaar beroemd, trof met generaal Gialdini eene eervolle overgaaf, krachtens welke de overblijfsels van het pauselijk leger zouden vrij wezen en officiers en soldaten naar hun vaderland mogen terugkeeren.

Doch wie kon op de trouw der verraderlijke aanvallers bouwen ? Toen de Duitsche scherpschutters van het bataljon Fuchmann in de haven van Recanati gingen ingescheept worden om naar Triest te vertrekken, daagde generaal Fanti op en verbrak het verdrag der overgaaf. Officiers en soldaten werden als krijgsgevangenen behandeld en, bij kleine dagreizen, door Ombrië en de Marken naar Toscane geleid, waar zij voor Genua scheep gingen. Na achtdagen, in deze stad doorgebracht, werden zij naar Verona gezonden en begaven zich van daar naar Weenen.

['T VERVOLGT].

(1) Gheyssens door de Piëmonteezen gevangen genomen, werd slechts langen tijd later met de overige Belgen te Genua in vrijheid gesteld. Toen het stoomschip, waarop onze landgenooten zich bevonden, de haven verliet, speep Gheyssens het instrument van eenen musikant en begon de Brabanconne te spelen ; gansch de afdeeling herhaalde in koor ons vaderlandsch gezang.

Gheyssens is later naar Rome teruggekeerd. Hij werd te Brussel uit spotlernij ondervraagd, waarom hij zulk eene zaak wa gaan dienen — Waarom ? gaf hij ben antwoord ; omdat ik haar verkleefd ben en dat ik den moed heb mijne overtuiging te volgen. En gij ? hebt gij den moed gehad voor de uwe ? Zijt gij gaan strijden voor Garibaldi ? — Het spreekwoord, gelijk men wel denkt, bleef zwijgen.